

Lovforslaget
vedtoges enstemmigt med 158 stemmer.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:
Tredje behandling af forslag til lov om indfødsrets meddelelse.

(Lovforslag nr. L 46. Fremsat 8/3 77. Første behandling 15/3 77. Betænkning 17/3 77. Anden behandling 22/3 77).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget
vedtoges enstemmigt med 159 stemmer.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:
Tredje behandling af forslag til lov om ændring af lov om boligbyggeri. (Finansiering af almennyttigt nybyggeri m. v.).

(Lovforslag nr. L 19. Fremsat 2/3 77. Første behandling 9/3 77. Betænkning 18/3 77. Anden behandling 22/3 77. Tillægsbetænkning 23/3 77).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Kaj Poulsen (S):

Vi har imellem anden og tredje behandling haft en deputation i udvalget fra Brøndby kommunalbestyrelse, som ikke mente, at forhandlingerne med kommunen var endelige, og som følge deraf havde vi en snak med denne deputation. Vi gennemfører nu lovforslaget, som det er foreslået, men forudsætter, at der foregår en endelig forhandling med Brøndby kommune før en nærmere gennemførelse af denne ordning.

Må jeg så konstatere, at af tillægsbetænkningen kan vi nu se, at kommunisterne og VS under dette lovforslags behandling har gjort alt for at mistænkeliggøre og ødelægge det almennyttige byggeri, i særdeleshed i Brøndby Strand. Ved første behandling havde vi hele snakken om de enorme huslejestigninger, som vil komme i 1979. Det er ikke blevet påvist på nogen som helst måde, men bygger på nogle bemærkninger i lovforslaget. Partierne ved imidlertid godt, at der skal komme et nyt boligforlig i 1979.

Dernæst talte man ved anden behandling, stærkt fulgt op af det kommunistiske organ, for at skræmme beboerne ud af bebyggelsen om op til 17 pct. stigninger i indeværende år. Dette er nu tilbagevist i udvalget.

Vi må konstatere, at de to partier nu siger nej til at hjælpe beboerne i byggeriet i Brøndby Strand ved at nedsætte kostlejen i bebyggelsen med 300 kr. pr. måned for en gennemsnitslejlighed. Det vil i virkeligheden sige, at disse partier på den måde siger til de lavtlønnede lønmodtagere i området, at de skal klare 6 ugers yderligere arbejde om året for at betale denne forhøjelse.

Yderligere synes jeg, det skal siges, at det er beklageligt, at disse to partier ikke kan medvirke til at sætte det almennyttige byggeri i stand til at bygge 7.000 lejligheder pr. år, når vi har konstateret, at der med den nuværende ordning i indeværende år kun kan bygges 4.500 boliger. Man taler om kvotaordninger, hvor man burde tale om det, der bygges i realiteten; det ser man bort fra. Såfremt disse partier kunne skrabe et flertal sammen for den stilling, de tager her, kunne man risikere, at lejerne i Brøndby Strand fortsat ville have kæmpeproblemer, og at det almennyttige byggeri fremover kun kunne bygge 5.400 boliger og derunder.

Kirsten Jacobsen (FP):

Den udvalgsbehandling, vi har haft her mellem anden og tredje behandling, har i hvert fald til fulde bevist det rigtige i de betænkneligheder, jeg havde ved første behandling, da jeg gav udtryk for, at den såkaldte løsning for Brøndby Strand ikke var nogen løsning.

For det første meddeler Brøndby kommune, at den hverken kan eller vil medvirke til det forslag, som vi nu skal til at stemme om.

For det andet er det fuldstændig uafklaret, hvorledes den fremtidige økonomiske situation

[Kirsten Jacobsen.]

i Brøndby Strand vil være. På den ene side siger boligselskabet, at det er meget begrænsede huslejestigninger, det vil opkræve i fremtiden, men ud af forslaget kan man læse ganske tydeligt, at der skal endda enormt store huslejestigninger til i Brøndby Strand bare for at dække det nødvendige behov.

Ud fra de betragtninger er vores stilling den, som vi har haft hele tiden med hensyn til Brøndby Strand, nemlig at den slags lappeløsninger kun er et spørgsmål om at smide nogle penge ud af vinduet, som ikke hjælper noget som helst, og som kun gør usikkerheden for lejerne i Brøndby Strand endnu større. De ved efter vedtagelsen af dette forslag ikke et lod mere om, hvorvidt de er købt eller solgt, end de vidste på forhånd. Det kan ikke nytte noget, at man vil prøve på at redde Brøndby Strand ved bare at lukke øjnene og smide nogle penge ind ad brevkassen til folk, uden at man har nogen sikkerhed for, at de penge nu også hjælper på de problemer, de har. Det har de ikke gjort tidligere, og udvalgsbehandlingen har i hvert fald vist, at de heller ikke vil gøre det nu. Fremskridtspartiet vil stemme imod lovforslaget, for hvis vi skal redde Brøndby Strand på en eller anden måde, så lejerne kan blive bedre stillet og eventuelt få nogle lavere huslejer, er det i hvert fald helt andre løsninger, der skal til, end den slags lappeløsninger.

Svend Erik Hovmand (V):

Fra venstres side er vi tilfredse med, at der nu synes en løsning klar på dette omfattende problemkompleks. Vi er imidlertid af den opfattelse, at det er vigtigt at få præciseret, at der her er tale om en enestående løsning. Det gør vi med den mindretalsudtalelse, som fremgår af tillægsbetænkningen, og som er et citat fra boligministerens fremsættelsestale i forbindelse med nærværende lovforslag. Jeg tillader mig at citere:

»Jeg vil gerne understrege, at den løsning, som foreslås for Brøndby Strand, skal betragtes som en helt speciel ordning alene for dette byggeri på baggrund af de særlige forhold for denne store bebyggelse. Det vil altså ikke være muligt at anvende samme løsning for andre boligafdelinger, som er ramt af udlejningsvanskeligheder og dermed økonomiske problemer. Disse afdelinger må hjælpes gennem den udvidede støtte, som landsbyggefonden får mulig-

hed for at yde gennem de yderligere midler, der stilles til rådighed for fonden.«

Vi lægger overordentlig stor vægt på netop denne formulering.

Keld Andersen (KF):

For så vidt angår dette lovforslag skal jeg blot her ved denne tredje behandling henvise til, hvad jeg tidligere har sagt: at det konservative folkeparti kan give sin støtte til dette forslag.

I tillægsbetænkningen har et mindretal, partiet venstre, givet udtryk for – og det er lige understreget herfra af venstres ordfører – at man har den opfattelse, at der her er tale om en speciel ordning alene for dette byggeri, og at man ikke må påregne at kunne anvende samme løsning for andre boligselskaber. Det har vi i det konservative folkeparti også noteret os, og vi er enige i de synspunkter, der her kommer til udtryk.

Vi vil som sagt støtte dette lovforslag.

Bjørn Poulsen (SF):

Vi stemmer imod lovforslaget om midlertidig støtte til offentligt byggeri af flere grunde. For det første mener vi ikke, at en forhøjelse af den særskat, der er på den ældre del af det almennyttige boligbyggeri, er en rimelig måde at gøre det på. Vi mener ikke, at den slags finansiering har nogen som helst fremtid inden for boligbyggeriet. Nu kan vi sådan set kun vente på, at socialdemokratiet engang i fremtiden løsriver sig fra disse boligforlig, som spærrer vejen for en fornuftig finansiering for både det almennyttige boligområde og resten af boligbyggeriet.

Med hensyn til anden del af lovforslaget, som drejer sig om en såkaldt løsning af de økonomiske problemer, byggeriet i Brøndby Strand har og har haft, stillede jeg mig ved første behandling positivt over for denne del, men da vi så endelig ved anden behandling fik de rent konkrete ting frem om denne sag, da vi fik at vide, at kommunalbestyrelsen i kommunen ikke ville være med til denne løsning, stillede sagen sig straks anderledes. Vi havde regnet med, at denne sag var færdigbehandlet med kommunen, og at det ikke var noget, man troede eller mente at kommunen måske ville være med til.

Ved første behandling brystede forligspartierne sig af, at staten faktisk sparede 10 mill.

[Bjørn Poulsen.]

kr. At kommunen så skulle af med det dobbelte af det, som man ved de første forhandlinger havde givet tilsagn om, betød ikke så meget, men det er vel et ret gennemgående træk ved alle disse forlig, vi har oplevet de sidste par år, at kan man bare spare lidt på statens budget, så gør det ikke noget, at kommuneskatterne sættes i vejret. Jeg synes, det er en uanstændig måde at føre sparepolitik på i dette land.

Brøndby kommune har bedt om en endelig løsning på disse økonomiske problemer for Brøndby Strand. Dette forslag giver ingen løsning. Vi ved jo fra de prognoser og de papirer, vi endelig langt om længe fik frem ved anden behandling, at der oven i købet i 1985 stadig vil være underskud på driftsbudgettet. Vi ved, at det, der er det store problem med hensyn til Brøndby Strand og de mange tomme lejligheder, er denne uvidenhed hos lejerne om, hvor stor selve huslejen egentlig bliver. Vi har jo fået at vide, at i byggerier omkring Brøndby Strand, hvor huslejen er højere, har der ikke været nogen problemer, men dér vidste man også, hvad huslejen ville være i fremtiden. Det aner man intet om i Brøndby Strand.

Vi mener, at man burde have forhandlet sig frem til en løsning med Brøndby kommunalbestyrelse og så være kommet med den. Det havde været den mest rimelige måde at klare den slags problemer på. Vi vil ikke være med til nogen løsning, som overhovedet ikke er nogen løsning.

Kaj Hansen (DKP):

Det var dog et elendigt forsvar for et dårligt lovforslag, hr. Kaj Poulsen her leverede. Tror han da virkelig, at forslaget bliver bedre, fordi han angriber VS og kommunisterne? Hvis det endnu ikke er gået op for hr. Kaj Poulsen, så kan han endnu nå at få oplysninger om det, inden han skal stemme. Det forslag, det her drejer sig om, er et nedskæringsforslag, og det kan hr. Kaj Poulsen læse af bemærkningerne. Staten sparer 70 mill. kr. ved de nedskæringer, der skal gennemføres efter dette lovforslag. Derfor kan jeg faktisk ikke forstå det heroiske forsvar.

Derudover må jeg sige, at det angreb, hr. Kaj Poulsen leverede, hvilede på et totalt forkert grundlag. Han siger, at vi ikke vil være med til at bygge 7.000 almennyttige boliger. Har han ikke fulgt så meget med, at han er

klar over, at kommunisterne selvstændigt og de tre partier SF, DKP og VS i forening har stillet forslag, der ikke alene vil sikre opførelsen af 7.000 almennyttige boliger, men også vil sikre boligforligets egen målsætning på 8.000 boliger. Men da de forslag var til behandling, var hr. Kaj Poulsen og andre fra hans parti ikke hjemme.

Så må jeg sige om Brøndby Strand, at det, der er særdeles interessant ved den tillægsbetænkning, der er kommet til dette lovforslag, er, at man opretholder en § 2 om Brøndby Strand, som man på forhånd ved ikke kan føres ud i livet. Det er rigtigt, at vi har haft besøg af en delegation fra Brøndby kommunalbestyrelse, og den har ganske klart redegjort for, at den ikke kan gå ind i en ordning som den, der fremgår af lovforslaget.

På det kommunalbestyrelsesmøde, som Brøndby kommunalbestyrelse holdt, vedtog alle partier enstemmigt en udtalelse, hvori det hedder, at der til endelig – endelig – afgørelse ydes et lån på 10,4 mill. kr. til boligfonden på betingelse af for det første, at lånet forrentes og afdrages af fonden på rimelige vilkår, og for det andet, at institutioner og butikker medtages i ordningen, idet disse er en integreret del af byggeriet. Det er vedtaget enstemmigt i Brøndby kommunalbestyrelse. Man har totalt afvist den ordning, som lovforslaget indeholder, men har i øvrigt meddelt, at man er villige til at forhandle om andre ting, blot ikke på lovforslagets grundlag.

Så skal man også være klar over, hvad det er, man prøver at tvinge ned over hovedet på Brøndby kommune. Det er oplyst, at Brøndby kommune på forskellig måde til byggeriet i Brøndby Strand har betalt 48,2 mill. kr. Hvis man, som det forudsættes i lovforslaget, skulle yde 21 mill. kr. ekstra, ville det betyde en udgift på 1.000 kr. pr. indbygger i Brøndbyerne, og det vil betyde en forhøjelse af skatteprocenten med 2 pct. i Brøndby kommune.

Det er sandheden om denne sag, og man skal ikke angribe os for, at vi ikke vil hjælpe Brøndby Strand, men man skal efter vores mening ikke hjælpe på den facon, der her er skitseret, ved at trække så voldsomme udgifter ned over Brøndby kommune. Vi har sagt, at det må være statens pligt her at gå ind og få løst Brøndby Strand-problemet på en sådan måde, at det er løst én gang for alle. Og det er ikke løst én gang for alle ved de foranstaltninger, der er foreslået her.

[Kaj Hansen.]

Tilbage står der et underskud på 50 mill. kr., som, hvis det skal betales, vil udløse meget store huslejeforhøjelser. Det fremgår ganske klart af det, der er oplyst fra kommunalbestyrelsen i Brøndby kommune, at en af årsagerne til, at det er vanskeligt at få lejet de sidste tomme lejligheder ud, er den usikkerhed, der hviler over hele huslejeniveauet i Brøndby Strand. Det er det, at man ikke ved, hvad man skal betale i husleje i 1977, i 1978, i 1979, i 1980 osv. Man lever faktisk på en tidsindstillet bombe derude, som kan eksplodere, hvornår det skal være. Og så kan man udmærket forstå, at folk kan have store betænkeligheder ved at flytte ind i dette byggeri, som ellers på en lang række andre områder er et udmærket byggeri.

Det, man virkelig skal finde frem til, hvad angår Brøndby Strand, er en løsning én gang for alle, således at man i en periode på 5, 6, 7 år eller længere nøje kan fastlægge, hvad huslejen vil blive. Så er jeg også sikker på, at man kan skabe den tryghed om huslejeniveauet, som er nødvendig for virkelig at komme Brøndby Strand til hjælp på en måde, der ikke er en fortsat kæde af lapperier, som ikke er en fortsat kæde af usikkerhed, men som virkelig skaber et økonomisk fundament, som er til gavn for de lejere, der bor derude.

Det er ud fra disse betragtninger, at det er et nedskæringsforslag, hvor staten sparer 70 mill. kr., at det er en forringelse af boligbyggeriets egen målsætning fra boligforliget, idet de 8.000 boliger nedsættes til 7.000, og at det ikke er nogen løsning af Brøndby Strands problemer, man her foreslår, det er faktisk et slag i luften, det er ud fra disse betragtninger, man bør stemme nej til dette lovforslag.

Niels Helveg Petersen (RV):

Det ville være forkert at foregøgle nogen, at disse ændringer af finansieringsreglerne for det almennyttige byggeri som helhed og for Brøndby Strand i særdeleshed er en endelig løsning, som vil kunne holde til alle tider.

Der er efter vores opfattelse tale om, at man fortsat må følge udviklingen i det almennyttige byggeri. Der er her tale om en justering af reglerne, der alt taget i betragtning går i den rigtige retning. Hvis man forkaster det foreliggende lovforslag, vil det rent faktisk betyde konkrete øgede udgifter for beboerne i Brøndby Strand, og det vil yderligere forøge usikkerheden om byggeriets fremtid.

Det er den situation, vi står i i dag. Bliver dette forkastet i dag, vil usikkerheden på disse områder forøges. Af den grund, og fordi vi finder, at ændringen af finansieringsreglerne for Brøndby Strand har et fornuftigt indhold, agter vi at stemme for lovforslaget ved tredje behandling. Vi gør det også, fordi nedsættelsen af kvotaen for det samlede almennyttige byggeri alt taget i betragtning forekommer os at være vel begrundet i den udvikling, der rent faktisk er foregået.

Wilhelm (VS):

Vi må, som det fremgår af tillægsbetænkningen, stemme nej til det samlede lovforslag. Det skyldes for det første, at der som allerede nævnt er tale om et nedskæringsforslag, en statslig besparelse på 70 mill. kr., opstået bl. a. ved, at man nedskærer kvotaen for almennyttigt byggeri. Det skyldes desuden, at man har indføjnet en bestemmelse om, at det er nødvendigt for overhovedet at realisere de 7.000 boliger, altså den nedskårne kvota, at pålægge lejerne i det ældre almennyttige byggeri en yderligere ekstraskat.

Vi er modstandere af begge dele. Det er ikke desto mindre urigtigt, når den socialdemokratiske ordfører siger, at vi herved har demonstreret, at vi ikke vil være med til at sikre 7.000 almennyttige boliger. Han må have glemt, at vi faktisk forleden dag stillede ændringsforslag, som han og socialdemokratiet gik imod, men som ville have sikret både de 7.000 og de 8.000 lejligheder, uden at man pålagde lejerne i det ældre almennyttige byggeri denne særskat. Men da var hr. Kaj Poulsen og hans parti ikke at finde nogen steder.

Brøndby Strand er jo blevet lidt mere opklaret siden anden behandling. Jeg skal sige, at den opklaring består i en bekræftelse på, at der her ikke er tale om nogen løsning. Vi har nu ministeriets ord for, at Brøndby Strand dagen efter denne løsning vil være at betragte som et nødlidende byggeri, som skal kunne forvente ekstraordinær støtte fra landsbyggefonden. Det kalder jeg ikke nogen løsning. Det står udtrykkeligt i svaret på det spørgsmål, jeg stillede, og som jeg har krævet aftrykt her i tillægsbetænkningen – det står på side 8 – at man må forvente, at der også ud over denne dato vil blive ydet driftslån. En løsning for Brøndby Strand, som betyder, at det fortsat skal betragtes som et nødlidende byggeri, kalder jeg i hvert fald ikke nogen løsning.

[Wilhelm.]

Det er desuden bekræftet, uanset hvad den socialdemokratiske ordfører sagde her i dag, at lejestigningerne i indeværende år bliver på 17 pct. Huslejen var frem til den 1. februar 1968 kr. pr. m². Det står klart og tydeligt her på side 8, at efter »løsningen« skal huslejen være 198 kr. pr. m². Det er en 17 pct.s forhøjelse, og den kan kun undgås ved hjælp af ekstraordinære støttemidler, ikke til de tomme lejligheder – de ligger helt uden for det her – men til de beboede lejligheder. Brøndby Strand klassificeres altså dagen efter »løsningen« som et nødlidende byggeri, der skal have ekstraordinære støttemidler.

Vi har ikke noget ønske om at gøre folk i Brøndby Strand urolige ved udsigten til lejestigninger, og vi har slet ikke noget ønske om, at de folk, der kunne tænke sig at flytte derud, bliver afskrækket derfra ved at få at vide, hvad det her sammensurium, som forligspartierne har strikket sammen, går ud på. Men vi mener på den anden side ikke, at man kan opnå nogen udlejning og nogen stabilisering af byggeriet derude ved at stikke noget under stolen og, som man før har gjort det, lokke folk ind på falske forudsætninger. Man ser jo, at de flytter derfra i nattens mulm og mørke i snesevis, når de er kommet 3 måneder bagud med de huslejer, som ingen havde sagt, at de ville få. Det er det, man lægger op til her igen, og derfor har vi krævet med vores spørgsmål at få at vide præcist, hvordan huslejeudviklingen vil være fra nu af, og til rentesikringsaftrapningen og tilbagebetalingen af det ophobede driftsunderskud er afsluttet. Det har vi ikke fået at vide. Men i den tabel, der er optrykt i tillægsbetænkningen, side 8, er skitseret en lejeudvikling, som er drastisk i det første år: 17 pct. stigning, men derefter er moderat, det anerkender jeg. Det, vi mangler at få besked om, er imidlertid, hvordan man når frem til det her. Rentesikringsaftrapningen er ikke med. Der er tale om stigninger på 7 pct. om året på kapitalydelseerne. Det er en ganske almindelig rentesikringsaftrapning. Alene den giver 13 pct. om året. Hvor er de penge hentet henne?

Det andet, vi stiller krav om at få at vide, er, i hvilken takt man tænker sig det ophobede driftsunderskud og de ophobede renter af driftsunderskuddet afviklet. Det er overhovedet ikke med i dette her. Hvor og hvornår vil man hente de 50 mill. kr.? Det står udtrykkelig

i bemærkningerne til lovforslaget, at man regner med at skulle gennemføre lejeforhøjelser fra begyndelsen af 1980'erne for at klare disse tilbagebetalinger, men de er ikke med i denne opstilling. Hvor og hvornår vil man hente det driftsunderskud? Hvilke lejeforhøjelser skal der til? Eller spurgt på en anden måde: vil boligministeren her i dag garantere, at huslejeudviklingen i Brøndby Strand til og med 1982 ikke bliver værre, end den er skitseret i denne tabel, for så ved folk, hvad de har at rette sig efter? Men vi må igen kræve svar på det spørgsmål, vi ikke fik besvaret i udvalget: hvor vil man hente resten af rentesikringsaftrapningen? Der er kun redegjort for halvdelen af den her, og hvor henter man tilbagebetaling af det ophobede driftsunderskud, som der udtrykkelig i lovforslagets bemærkninger står skal påbegyndes afviklet ved ekstraordinære lejeforhøjelser fra begyndelsen af 1980'erne?

Så længe man stikker den slags under stolen, skal man ikke forvente, at folk flytter ud i Brøndby Strand i tillid til, at de kan klare huslejerne de næste fem år. Derfor er det nødvendigt at få disse ting oplyst.

Vi er ikke forvænt med, at der bliver svaret konkret fra nogen boligminister på konkrete spørgsmål, men man skal i hvert fald ikke forvente, at der bliver tryghed hverken hos de beboere, der er derude i dag, eller hos dem, der kunne tænkes at flytte derud, hvis man ikke kan få opklaret så simple spørgsmål som de her stillede.

Den socialdemokratiske ordfører påstod, at partierne på venstrefløjten – i mellemtiden er SF altså kommet til, og det synes jeg er glædeligt, i en fællesvurdering af, hvad det her indebærer – ikke har villet hjælpe beboerne i Brøndby Strand. Det er direkte – jeg ved ikke, hvad det tilladte udtryk er, og det kan sådan set også være ligegyldigt, for enhver kan gøre det op med sig selv – det er direkte i strid med, hvad vi skriver i mindretalsbetænkningen. Der skriver vi udtrykkelig, at vi hellere end gerne havde medvirket til en egentlig løsning af Brøndby Strand-problemet, også om det havde kostet noget mere, og vi skriver helt præcist, hvad den skulle bestå i. Vi skriver nemlig helt præcist, at en egentlig løsning ud over den foreslåede omprioritering måtte bestå i, at man fjernede det allerede oparbejdede driftsunderskud, de 50 mill. kr., og at man lavede en byrdefordeling ved omprioriteringen, som ikke

[Wilhelm.]

ramte Brøndby kommune med godt og vel 10 mill. kr. mere, end den nogen sinde har givet tilsagn om – og så kan jeg endda sige: skidt være med, hvad den socialdemokratiske borgmester i Brøndby kommune har givet tilsagn om, det er ikke det, der piner os – men en byrdefordeling, som ikke rammer så skævt, at hver enkelt skatteyder i Brøndby kommune ekstraordinært skal betale 1.000 kr. til løsning af dette problem, som er et problem, der har langt større rækkevidde end til Brøndby kommune. Det er en urimelig byrdefordeling, og den må væk. Det er de to krav, vi stiller til en rigtig løsning.

Jeg kan til hr. Kaj Poulsens og andres orientering oplyse, at hr. Kaj Poulsen, socialdemokratiet og andre, der måtte være interesserede, meget snart vil få lejlighed til at tilkendegive, om de vil være med til en sådan løsning, og at de vil få lejlighed til at æde deres ord i sig igen om, at VS – og formodentlig DKP og SF – ikke ønskede at medvirke til nogen løsning. For vi har i dag indleveret ændringsforslag til finanslovsforslaget, ændringsforslag, som går ud på, dels at man fjerner det driftsunderskud, der er ophobet, dels at man stiller garanti for, at det ikke bliver Brøndby kommune, der med 1.000 kr. pr. skatteyder skal betale de 10 mill. kr. ekstra, som man aldrig nogen sinde har givet tilsagn om. Det vil hr. Kaj Poulsen få lejlighed til at stemme om på mandag eller tirsdag.

Boligministeren (Ove Hove):

Jeg skal ikke forlænge denne debat med en diskussion med hr. Wilhelm om det, der er diskuteret i udvalget indtil flere gange, men inden vi slutter behandlingen af dette lovforslag, skal jeg give et par oplysninger, som det måske kan være praktisk at have med hjem.

Den ene oplysning vedrører udlejningen af Brøndby Strand, og den går ud på, at kommunen selv under forhandlingerne har oplyst, at man anser mulighederne for at få 100 pct. udlejet inden udgangen af dette år for særdeles gode.

Den anden oplysning vil jeg give ved at citere følgende afsnit fra det i tillægsbetænkningen optrykte brev fra kommunen. Efter en redegørelse hedder det her:

»Af ovenstående vil det fremgå, at kommunen næppe vil være sindet – ud over de i forvejen foreliggende store udgifter på Brøndby

Strand-bebyggelsen i form af indskudslån, sociale ydelser, arealerhvervelse m. v. – at medvirke til en yderligere finansiering af byggeriet ud over de tidligere nævnte ca. 10,4 mill. kr.«

Jeg tror, man her skal lægge mærke til ordene »næppe vil være sindet«.

Dermed skal jeg takke for flertalstilslutningen til dette lovforslags gennemførelse.

Kaj Poulsen (S):

Ja, så fik vi SF med i rækken af partier, som ikke vil løse problemerne, men henviser til, at den foreslåede løsning vil indebære en udgift for de ældre boliger, som dog er mindre, end hvis det forslag var gået igennem, som S og SF havde lavet i 1974. Det er altså korrekt, som jeg sagde ved første behandling, at det er en ny politik.

Må jeg så ikke bede hr. Bjørn Poulsen, der siger, at kommunerne skal af med det dobbelte af, hvad der var aftalt, om at læse bilag 16 igennem. På side 2 er optrykt et notat fra ministeriet til kommunen, hvori der står, at det af notatet tydeligt fremgik, at der ikke var tale om en nettoudgift for kommunen på ca. 10,4 mill. kr., men derimod om en merudgift i forhold til aktstykket, og det er altså de 20,8 mill. kr., som vi har snakket om i denne sag.

Må jeg så sige til hr. Kaj Hansen, at vi er godt klar over, at dette forslag ikke bliver bedre af, at vi kritiserer kommunisterne, og det er såmænd heller ikke det, der er formålet. Formålet med denne debat må være at fortælle befolkningen og lejerne ude i Brøndby Strand, hvilken alt-eller-intet-politik disse partier på venstrefløjens fører.

Hr. Kaj Hansen siger, at dette er et slag i luften. En 300 kr.s nedsættelse af huslejen i et område, hvor der virkelig er behov for det, kalder man et slag i luften.

Hr. Kaj Hansen jonglerer videre med tal og snakker om 48,2 mill. kr. Ja men hr. Kaj Hansen må vide, at en del af de 48,2 mill. kr. indgår i finansieringen, nemlig ved grundkøb, således at kommunen får disse penge tilbage fra byggeriet.

Når så hr. Kaj Hansen – og også hr. Wilhelm – fortsætter deres skræmmekampagne for at jage folk ud af det almennyttige byggeri Brøndby Strand, vil jeg foreslå hr. Kaj Hansen at læse den henvendelse, vi har fået fra Københavns Almindelige Boligselskab. Deri står, at huslejestigningerne i årene 1977, 1978 og 1979 vil blive på henholdsvis 3 pct. – ikke 17, som

[Kaj Poulsen.]

hr. Wilhjelm påstår – 10 pct. og 12 pct. Disse partier skal nok passe på at have lidt mere hold i deres argumenter. Hr. Wilhjelm 17 pct. er grebet ud af luften, en sådan påstand har intet hold i realiteterne, for hr. Wilhjelm ved, at der med støtten fra landsbyggefonden vil blive givet 35 kr. gennemsnitligt pr. lejlighed i støtte indtil 1. april i år. Efter 1. april og indtil 1. oktober vil der blive givet 30 kr. 50 øre, og da kostprisen er 198 kr. og man betaler 168 kr., er der dækning for den husleje, der opkræves. Der er således intet hold i påstanden om en stigning på 17 pct., som hr. Wilhjelm her igen bruger til at skræmme beboerne med. Hr. Wilhjelm siger, at han ikke ønsker at skræmme. Hvorfor dog så den ordstrøm, som ikke går ud på andet?

VS skriver disse ting i betænkningen, siger hr. Wilhjelm. Ja men det har jo før vist sig, at VS' betænkning bidrag ikke har været sandhedsvidne; det så vi f. eks. ved andenbehandlingen, hvor VS påstod, at der i 1975–76 ikke blev bygget 40.000 boliger. Det må hr. Wilhjelm undersøge.

Vi kan regne med de tal, der kommer fra Københavns Almindelige Boligselskab om de 3 pct. stigning, og derfor synes jeg, at denne trussel over for lejerne i Brøndby Strand skal ophøre fra disse partiers side. Den har intet hold i virkeligheden.

Kirsten Jacobsen (FP):

Det er dog en fantastisk tillid, både den socialdemokratiske ordfører og den nye socialdemokratiske boligminister har til vilkårlige og skønsmæssigt ansatte tal. Når den socialdemokratiske boligminister heroppefra står og påstår, at Brøndby kommune selv tror på og har givet udtryk for, at bebyggelsen vil være fuldt udlejet i år, burde han samtidig have oplyst, at kommunalbestyrelsen i samme sætning bemærkede, at det havde man også troet på de sidste to år, men der er stadig væk en ledighedsprocent på 35 i Brøndby Strand. Hvis man citerer folk, skal man ikke stoppe ved kommaet, man skal fortsætte helt til punktummet.

Hr. Kaj Poulsen står heroppe og siger, at man skal tro på, hvad Københavns Almindelige Boligselskab skriver til boligudvalget. Jeg troede ærlig talt, hr. Kaj Poulsen havde den opfattelse, at boligministerens lovforslag var et bedre sandhedsvidne end det, som et vilkårligt boligselskab skriver til folketingets boligudvalg.

Men de lejestigninger, der fremgår af boligministerens forslag, er helt anderledes end de 3, 10 og 12 pct., som hr. Kaj Poulsen siger Københavns Almindelige Boligselskab har skitseret. Der er et direkte misforhold mellem de tal. Ganske vist siger boligselskabet: Ja men vi skal nok få lejet ud, så vi kan nøjes med at lave nogle stigninger af den og den størrelse. Det kan da godt ske, man kan det, det kan man jo selv bestemme, men samtidig oplyses det, at man til gengæld må forøge driftsunderskuddet, og hvor er vi så henne med en løsning af Brøndby Strand? Det er ikke rigtigt.

Kaj Hansen (DKP):

Jeg har to spørgsmål til boligministeren. For det første: finder boligministeren det ikke ejendommeligt, at man i et lovforslag, hvor der er en paragraf om Brøndby Strand om en ny finansieringsordning, hvor kommunen skal deltage, ikke på forhånd har sikret sig kommunens villighed til at gå ind for den lovparagraf? Jeg synes, det er forsømmelighed af højeste rang fra boligministeriets side, at man ikke, inden man sætter en sådan lovparagraf til afstemning her i folketinget, på forhånd har sikret sig, at Brøndby kommune vil opfylde de betingelser, som lovparagraffen drejer sig om.

Det andet spørgsmål lyder: vil boligministeren bestride, at Brøndby kommunalbestyrelse udtrykkeligt har anført, at betingelsen for at gå med til at yde et lån på 10,8 mill. kr. er, at det giver en endelig løsning på de økonomiske problemer ved Brøndby Strand-byggeriet?

Hr. Kaj Poulsen har tilsyneladende ikke sat sig ind i, hvad de 48,2 mill. kr., som Brøndby kommune har betalt, er gået til. Der er tale om, at Brøndby kommune for at hjælpe har overtaget Esplanadearealet, har købt Centerjorden, har betalt diverse indskud, har betalt indskudslån og har efterbetalt forhøjede huslejer i institutioner osv. til i alt 48,2 mill. kr., noget, de absolut ikke havde pligt til, men har gjort frivilligt. Det er oven på dette, man vil lægge en udgift på 21 mill. kr., således at man kommer op på i alt 69 mill. kr. Det er mere end hele statens indskud i dette foretagende. Sådan kan man ikke bebyrde en enkelt kommune, fordi der er gennemført en forkert boligpolitik, og fordi man kom ud for en meget brat forhøjelse af den effektive rente, da dette byggeri skulle finansieres.

Hr. Kaj Poulsen citerer KAB, men hvis han virkelig havde sat sig ind i, hvad KAB skriver,

[Kaj Hansen.]

ville han vide, at de skriver, at hvis man nøjes med at forhøje huslejen med 3,5 pct. i 1978, vil man kunne fremme udlejningen og begrænse lejetabet som følge af de uudlejede lejligheder, altså man vil love lejerne en boligleje på det nævnte niveau indtil udgangen af 1978, hr. Kaj Poulsen. Men hvad siger KAB så? De siger, at hvad angår lejen efter 1978, er det KABs opfattelse, at man ikke kan tage stilling hertil før i 1978, når byggeriet er omprioriteret og man har erfaringer vedrørende den fortsatte udlejning og kendskab til eventuelle særlige vilkår efter den nuværende boligforligsperiodes udløb. Sådant er kendsgerningerne med hensyn til KAB.

Jeg synes ærlig talt, at hr. Kaj Poulsen skulle stikke piben lidt ind. Jeg kan godt forstå, det er en vanskelig opgave at forsvare et dårligt forslag, men man skulle også se en lille smule på kendsgerningerne.

Wilhelm (VS):

Først nogle bemærkninger til boligministeren, som sagde, at han ikke ville gå ind på en diskussion om disse spørgsmål, fordi de var endevendt mange gange i udvalget. Det passer ganske enkelt ikke, for det har været plat umuligt at få så meget som et forsøg på en forklaring på disse ting i udvalget. Derfor bliver jeg nødt til at spørge én gang til: hvordan er man i boligministeriet nået frem til denne huslejeudviklingstabel i tillægsbetænkningens bilag 2, som kun indeholder 7 pct.s forhøjelse af kapitalydelse under rentesikringsaftrapningen, når enhver ved, at rentesikringsaftrapningerne giver 13 pct. forhøjelse af kapitalydelse? Det er det, vi ser overalt i dag. Hvad er forklaringen på, at den ikke kører hurtigere her? Hvor er resten af rentesikringsaftrapningen henne? Vi har aldrig hørt et ord om det.

Det andet konkrete spørgsmål lyder: hvilke planer har man for tilbagebetaling af det ophobede driftstab, om hvilket det i lovforslagets bemærkninger hedder, at det skal påbegyndes tilbagebetalt ved hjælp af ekstraordinære husleje-forhøjelser fra begyndelsen af 1980'erne? De er ikke med i denne tabel. Hvor forsvinder de hen? Lader man dem bare stå, eller hvilke planer har man? Lejerne må vide det for at kunne være trygge ved at bo der eller ved at flytte derud.

Det tredje spørgsmål, som er det vigtigste, og som i og for sig kunne oplære de andre,

hvis bare boligministeren ville svare på det, lyder: tør boligministeren garantere de nuværende og eventuelle kommende lejere i Brøndby Strand, at huslejeudviklingen i hvert fald ikke vil blive værre end det, der står i denne tabel frem til og med 1982? Vi er villige til at blæse på forklaringen på, hvor rentesikringsaftrapningen er blevet af, og om man har glemt det ophobede driftstab, hvis bare boligministeren her kunne give en garanti for, at huslejeudviklingen i hvert fald ikke vil blive værre end det, der står i tabellen.

Det er ikke alt eller intet, jeg kræver, for der står ovenover, at man venter, huslejeudviklingen bliver blidere, da byggeriet jo stadig væk skal være nødlidende og der stadig væk skal gives ekstra tilskud osv. osv., som så kan få lov til at hobe sig op.

Jeg beder kun om en garanti for, at det i hvert fald ikke bliver værre end det, man her i notatet påstår er det værst tænkelige, uden at man i øvrigt kan forklare, hvor rentesikringsaftrapningen er blevet af, og uden at man kan forklare, hvor driftstab er blevet af. Vi er nødt til at have et konkret svar, hvis lejerne skal have tryghed ved huslejeudviklingen i Brøndby Strand. Tør ministeren garantere, at huslejeudviklingen i de seks år, der er skitseret, ikke vil blive værre end det, der står i tabellen? Der er ingen af disse spørgsmål, selv om jeg har stillet dem adskillige gange, der er blevet besvaret under samråd i udvalget.

Til den socialdemokratiske ordfører: at tale om en 300 kr.s nedsættelse af huslejen i en situation, hvor alles husleje derude stiger, turde være et bondefangerkneb. Der er tale om fiktive tal, nemlig det, den skulle have været oppe på, hvis man havde kørt videre på basis af 1974-prioriteringen med 19 pct. effektiv rente osv., men det er jo ikke det, der er de menneskers problem. Deres problem er stigningen i forhold til deres hidtidige husleje, det andet er et fiktivt tal for dem. Det er realiteten. At kalde det en 300 kr.s huslejenedsættelse er i hvert fald nok ikke i overensstemmelse med det, lejerne følger.

Om skræmmekampagnen: ja men vi spørger kun, hvad disse ting bliver. Hr. Kaj Poulsen nævner ét konkret eksempel og siger, det ikke passer med de 17 pct., det kan man se i KABs brev, dér står 3 pct. i 1977. Ja men er hr. Kaj Poulsen da uvidende om, at det allerede er dementeret af virkeligheden? At der den 1. februar kom husleje-forhøjelser på 8 kr. pr. m²,

[Wilhelm.]

hvilket alene er 5 pct.? Så hjælper det ikke, at KAB skriver i sit brev, at der i hele 1977 kun vil blive en forhøjelse på 3 pct. Der er allerede den 1. februar i 1977 sket en 5 pct.s forhøjelse, og det har alle lejerne mærket. I svaret på spørgsmål 15 står også, at den nødvendige leje i øvrigt skal op på 198 kr., og det er, som mange gange gentaget, en stigning på 17 pct.

Om dette med alt eller intet vil jeg til sidst sige: vi betragter ikke det her som alt eller intet, og vi mener ikke, at det, vi selv foreslår til løsning af problemerne i Brøndby Strand, er noget ideelt. Vi betragter det som et meget stort kompromis med dette rådne system overhovedet at gå med til at lade skatteyderpenge finansiere og støtte dette byggeri, som, fordi venstre-regeringen tillod renten at stige til 19 pct. i sommeren 1974, er blevet så afsindig dyrt, at ingen kan betale det. Det er jo i virkeligheden at lade skatteyderne betale den øverste del af den rente, som den passive finanskapital forlangte i sommeren 1974. Det betragter vi bestemt ikke som alt eller intet. Vi betragter det, for at sige det lige ud, som et råddent kompromis, vi kan være nødt til at indgå af hensyn til lejerne i Brøndby Strand og i det øvrige almenyttige byggeri, men lad være at udlægge det som en rigtig løsning! Det er en løsning på systemets betingelser, og den er rådden, men vi vil være med til den, hvis I også vil.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Må jeg i anledning af hr. Wilhelms bemærkninger om huslejestigningerne, hvor han taler om, at der var sket 17 pct.s huslejestigninger i februar, bede hr. Wilhelm læse det brev af 23. marts, vi har modtaget fra Københavns Almindelige Boligselskab. Deri skriver de, at man havde møde sidste mandag, hvor de stigninger, jeg har omtalt her, blev vedtaget. Sidste mandag er den 14. marts og ikke februar, og dér taler man om 3 pct.s stigninger.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslaget

vedtoges med 109 stemmer mod 48.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af lov om midlertidig offentlig støtte til almenyttigt boligbyggeri.

(Lovforslag nr. L 20. Fremsat 2/3 77. Første behandling 9/3 77. Betænkning 18/3 77. Anden behandling 22/3 77).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Kaj Hansen (DKP):

Den 2. marts fremsatte kommunisterne et forslag om ændring af rentesikringsloven, og det kom til at hedde lovforslag nr. L 3. Jeg må meget beklage, at forretningsgangen herinde efterhånden er blevet sådan, at folketinget i større og større udstrækning reduceres til et ekspeditionskontor for de forlig, der bliver lavet i statsministeriet.

Dette forslag om en aftrapning af rentesikringen drejer sig om nøjagtig de samme problemer som det forslag, vi her har til tredje behandling.

Enhver fornuftig tilrettelæggelse af arbejdet må forudsætte, at sådanne ligelydende forslag behandles samtidig såvel i udvalgene som ved afstemning i salen. Den nuværende forretningsgang medfører, at vi og folketingets øvrige medlemmer endnu ikke har haft mulighed for at tage stilling til det kommunistiske forslag om en anden form for aftrapning af rentesikringen. Det er klart, at det stiller alle folketingets medlemmer og specielt det kommunistiske parti i en vanskelig situation, når vi nu skal tage stilling til dette forslag.

Det er med store betænkeligheder, vi går ind for dette forslag, fordi det i hvert fald indebærer husleje-forhøjelser også ved aftrapning af rentesikringen på 7 kr. pr. m² de næste to år. Vi ser ikke bort fra, at der også ifølge lovforslaget yderligere skal ydes 35 mill. kr. til landsbyggefonden til driftsstøtteordningens videreførelse, men det hænger jo sammen med det forslag, vi stemte imod for et øjeblik siden, hvor man sparede 70 mill. kr. Hvis man ser på det, der gives i dette lovforslag, vil man se, at disse tal stemmer meget nøje sammen. Det er faktisk ikke en foræring til det almenyttige boligbyggeri, der her er tale om.

Det er ud fra disse betragtninger, vi vil stemme for dette lovforslag.